

Angst mellem folkene

Taler

Carl Joachim Hambro

Dato

15 februar 1934

Sted

Brussel

Omstendigheter

Konferansen til forsvar for freden og Folkeforbundet

- 1 For alle dem som deltar i kongressen «Til forsvar for freden» i disse dage synes det naturlig og helt riktig at den første store kongres av denne art holdes netop i Belgiens hovedstad. Vi setter pris på at kunne uttale det åpent og av fuldt hjerte til alle de tusender som lytter i kringkastingen idag - lytter, ikke av nysgjerrighet
- 5 fordi det er en række fremmede som taler hvis navn av og til kan ha filmet forbi i avisernes spalter, men lytter fordi menneskenes sind er fylt av angst og deres blik er bekymret rettet mot fremtiden.

- I alle nationers liv idag er det angst som er ledemotivet. Man rustar av frygt, man
- 10 rustar militært og økonomisk, finansielt og industrielt. Den dype mistillid til andre, den sterke følelse av usikkerhet har i de sidste år ført de politiske avgjørelser lenger og lenger bort fra det som hvert enkelt menneske privat erkjender som fornuftig og rationelt.

- 15 Den store nordmand Henrik Ibsen formulerte en gang forskjellen mellom menneske og trold i de ord at menneske vil være sig selv, trold vil være sig selv nok. Og i de sidste år er det det u-menneskelige ideal som er lagt til grund i hele den økonomiske politik som griper sterkere ind i det daglige liv end noget andet. Den økonomiske frygt bygger toldmurer og stiller op restriktioner hvis frugt er
- 20 international arbeidsløshet og nød, med ny frygt i sit følge og som yderste utslag av panisk ureflekteret selvforsvar, kontingentering, båndlægning av al fri handel. Det blir vanskeligere og vanskeligere for det enkelte lands næringsliv at puste, og med kvælningsfølelserne følger den frygt som ikke viker tilbake for noget.

25

Det er bare én vei ut av den: Gjennom tillid, tillid til mennesker, tillid til overenskomster, tillid til nationer. Og en konference som denne har fremforalt

30 det formål gjennom helt åpen og ærlig tale og drøftelse at gjøre det mulig at gi
grundlag for den tillid som alene kan vindes ved fortrolighet.

Det er en bestikkende sats som i høiere grad end noget andet har været årsak til
kriser og krige. Den lyder: Right or wrong my country. Så længe det anerkjendes
som rettesnor, så længe folkene ikke forlanger av sine styрere at de også i den
35 internationale politik skal erkjende de absolute retsprinsipper som al moralsk
kultur stræber hen imot, og hvis erkjendelse inden det enkelte folk er selve
grundlaget for retsstaten - vil krig ikke kunne undgås.

I en menneskealder er Europa stadig blit ført selvmordet nærmere ved en politik
40 hvis mål har været the balance of power. Et andet slagord må stilles i det gamles
sted - balance of right, balance of justice, en fri demokratisk utvikling folkene
imellem. Uten det ingen tillid, uten det ingen mulighet for at overvinde den
frygt som ruger over alle nationer og alle samfundsklasser og er selve
utgangspunktet for den mentalitetskrise verden befinner sig i.

45 Og muligheten for avrustning, økonomisk og militært, beror ikke utelukkende,
kanske ikke engang i første række på statsmænd som altid vil ha vanskelig for at
bevæge sig hurtigere end den åndelige utvikling i de land hvis politik de har
ansvaret for - den beror i første række på verdens opinion - det vil sige på hvert
50 enkelt tænkende menneske.

Hvis alle som lytter i kringkastingen, hvis alle som i aviserne følger dagens
hændelser og bekymret ryster på hodet, vil sætte noget av sin vilje, noget av sin
kraft ind på at kræve respekt for Folkeforbundets idé, vil kræve ærbødighet for
55 de etiske værdier i alle internationale forhold, ikke vil tåle vold statene imellem,
da, men også først da vil opgaven bli mulig - og let - for de ansvarlige politikere.

Ikke den enkelte statsmand, ikke det enkelte blad skaper verdensopinionen - det
gjør dere som lytter. Efter gjenklngen i Deres sind stemmes verdens orkester -
60 det er i Deres samvittighet det avgjøres om den kristne epokes kultur og idealer
skal gå til grunde eller en ny dag bryte frem.

Kilde

C.J Hambro: Taler i tiden. Oslo, 1936.

70

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/angst-mellem-folkene>

75

80

85

90

95

100

105